

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СХІДНОЇ І СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ
Кафедра тюркської філології

Курсова робота
з тюркської філології
на тему

СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТУРЕЦЬКОЇ
ВІЙСЬКОВОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

Студента групи Птур 14-20
факультету східної і слов'янської філології
денної форми навчання
Освітньої програми
Турецька мова і література та переклад,
друга східна мова, західноєвропейська мова
Спеціальності 035
Філологія Спеціалізації 035.068 Східні мови та
літератури (переклад включно),
Аййилдиза Аліджана Алійовича

Науковий керівник:
доц. Сіленко Наталія Василівна
Національна шкала _____
Кількість балів _____
Оцінка ЄКТС _____

Київ 2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3		
.....	3		
РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНО-ТЕОРИТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТУРЕЦЬКОЇ ВІЙСЬКОВОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ			
1.1 Визначення (поняття термінологія) вітчизняними та зарубіжними вченими.....	5		
1.2 Дослідження історії розвитку турецької військової термінології.....	12		
ВИСНОВОК	ДО	1	
РОЗДІЛУ.....	16		
РОЗДІЛ 2 СТРУКТУРА ТА СЕМАНТИКА ТУРЕЦЬКОЇ ВІЙСЬКОВОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ.....	17		
2.1. Структура турецької військової термінології.....	17		
2.2. Семантика турецької військової термінології.....	24		
ВИСНОВОК	ДО	2	РОЗДІЛУ
.....	28		
ЗАГАЛЬНИЙ ВИСНОВОК.....	29		
ÖZET.....	30		
.....	30		
СПИСОК	ВИКОРИСТАНИХ		
ДЖЕРЕЛ.....	3		

ВСТУП

Мова - це найважливіший вербальний засіб, який служить для передачі інформації. Важливість термінології та термінознавства в тому, що вони є невід'ємними складниками лексичної мовної системи як в українській, так і в турецькій мові. Термінологія є важливим способом передачі знань, оскільки містить найточнішу інформацію з певної галузі.

Наразі дослідження військової термінології є надважливим, адже ця тема є дуже актуальною в усьому світі. Серед вітчизняних дослідників, які займалися дослідженням термінології відомі: М.А. Жовтобрюх, Г.О. Винокур, А.В. Суперанська, К.О. Телешук, Т.Р. Кияк Ю.О Карпенко. Турецькі дослідники: Хамза Зюлфкіяр, Айше Ілкер. Серед дослідників турецької військової термінології: Нурхан Сабунджуоглу та Керім Атчик, Джелаль Демір.

У епоху всіх військових конфліктів і швидкого розвитку світу людям необхідно було бути обізнаними у цій сфері.

На сьогоднішній день військова термінологія є недостатньо дослідженою та потребує більш детального вивчення, оскільки військовими термінами наразі користуються і у повсякденному житті, і на міжнародному рівні. Проблеми військової термінології тісно пов'язані з технологіями, адже військова термінологія кожен день поповнюється завдяки стрімкому розвитку технологій у сучасному світі, отже з кожним разом з'являється все більше нових термінів.

Провівши аналіз військової термінології, визначимо вчених, які займалися дослідженням цієї галузі, також проаналізуємо аббревіатури, що широко використовуються у військовій термінології. Дослідимо як саме утворюються військові терміни.

В наших нестабільний час майже кожен днем починаються нові військові конфлікти, громадянські війни, опозиційні або повстанські рухи, боротьба з тероризмом. Тому дослідження військової термінології має велике значення, особливо для країн, які є членами військових альянсів, наприклад, Туреччини, що має одну з найсильніших армій в блоці НАТО. Важливо досліджувати військову термінологію, адже одна з причин сприяння співпраці між країнами у

військовій

сфері.

Актуальність дослідження: Туреччина входить у військові альянси, та є важливим гравцем на світовій арені, як держава з великим військовим потенціалом, розуміння військової термінології Туреччини є важливим елементом для співпраці у військовій сфері між країнами.

Метою дослідження є визначення структурно-семантичних особливостей турецької військової термінології.

Для досягнення цієї мети поставлені такі **завдання:**
-визначити поняття термінології за допомогою аналізу праць зарубіжних та вітчизняних вчених;
-охарактеризувати розвиток турецької військової термінології;
-проаналізувати структуру військових термінів та визначити як вони утворюються;
-виявити семантичні особливості військових термінів.

Для вирішення цих завдань використовувалися загальнонаукові методи, такі як метод аналізу та опису, а також лінгвістичні методи: порівняння, зіставлення та структурний метод.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що військова термінологія не є достатньо вивченою. За останій час з'явилося багато нових термінів, які потребують опрацювання.

Практичне значення дослідження полягає в тому, що воно допоможе студентам у вивченні таких дисциплін як "Лексикологія турецької мови", "Переклад турецьких військових текстів", "Історія турецької мови". На основі цього матеріалу, можна вивчати військову термінологію, її особливості та способи утворення в турецькій мові.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ СУЧАСНОЇ ТУРЕЦЬКОЇ МОВИ.

1.1 Визначення поняття термінології зарубіжними та вітчизняними вченими

Розвиток науково-технічного процесу сприяє швидкому накопиченню мовних термінів. Також стрімкий розвиток професійно-орієнтовної мови є результатом появи професійних термінів, тобто слів, які називають поняття тієї чи іншої галузі науки, техніки, мистецтва. Слова-терміни з'являються в мові в певний період поряд з будь-яким науковим процесом. Якщо з'являється новий термін у мові, це свідчить, що завершився будь-який пізнавальний процес. (М.М Медведь, с. 232).

Значний розвиток у процесі термінознавства здійснив український вчений мовознавець Г.О. Винокур. Він приділив велике значення лінгвістичній ролі терміна природнього походження та організації термінології, основним питанням, які знаходяться на сьогоднішній день у фокусі термінологічних досліджень. (О.М Іващишин с. 86).

Серед дослідників турецького термінознавства є український тюрколог К.О Телешун, вона досліджувала проблеми турецького термінознавства, терміна та термінології, а також зробила дослідження що до термінологічного планування в туреччині

Міжнародна праця вчених термінознавців бере свій початок у 18 столітті. Першими, хто зробив свій внесок у питання термінології, були перекладачі, які стовкнулися з великим напливом нових термінів. Термінологічна діяльність бере свій початок з давніх часів, але термінознавство, як самостійна галузь науки, почало розвиватися лише у 20 столітті. У той період одночасно з виникненням міжнародних організацій виникали міжнародні установи, які займалися термінологічними дослідженнями. Перші міжнародні термінологічні організації були засновані в Австрії. У 1988 році відбувся перший міжнародно-технічний конгрес у Німеччині. У 1991 р. відбулася наукова термінологічна конференція в

Україні у Чернівецькому та Львівському університетах. У 1994 р. відбулася термінологічна конференція у Китаї. У 1998 р. відбувся конгрес у Канаді, який сприяв створенню організованої системи термінологічного навчання. У 1993 р. курси по вивченню термінології як науки були проведені в Китаї, Південній Африці, Італії, Венесуелі, Бразилії.

Кінець 20 та початок 21 століття були охарактеризовані як термінологічний вибух, який спостерігався у багатьох мовах, включаючи турецьку, і характеризувався появою великої кількості термінологічних одиниць. Тому період кінця 20 та початку 21 століття є періодом активного розвитку військових технологій та військової техніки.

На сьогоднішній день увагу мовознавців дослідників привертають проблеми теоретичних засад термінології, а також проблеми, пов'язані з застосуванням термінологічних досліджень, вивченням та аналізом праць вчених термінологів. На думку вченого Т. Кияка, у наш час кількість термінів-інтернаціоналізмів буде безумовно зростати, що відображає велику ефективність міжнародних відносин та кооперації між вченими-фахівцями з різних країн світу. (О.М Іващишин с. 87).

За ствердженнями багатьох українських мовознавців таких як А.В Суперанська, Ю.О Карпенко в наш час активного розвитку науки і техніки термінологічна лексика швидко впливається в лексичний склад мови. Ознаки утворення нових термінів:

- висока частотність вживання нового терміну,
- використання в різних жанрових текстах,
- словотвірна активність,
- закріплення за терміном нових значень та переносних уживань,
- здатність вступати в синтаксичні зв'язки.

Засновником термінології та поняття її став видатний австрійський вчений О. Вюстер, він опублікував у 1931 році свою докторську дисертацію, в якій заклав основи науки про терміни. У наш час національні термінологічні центри існують майже в усіх країнах. (А.С Мякшин. с. 1).

Термінологічні дослідження від другої половини 19 століття продовжують розвиватися завдяки міждисциплінарним дослідженням і новим працям, які виходять. На світовому рівні наука про терміни швидко поширюється завдяки спільним дослідженням різних наукових дисциплін, але в Туреччині почалася під час періоду Танзимату. Проте справжній розвиток відбувся в період республіки. Під керівництвом організацій, таких як Турецький Інститут Мови, Турецька академія наук, Турецький стандартний інститут, дослідження в галузі термінології помітно зросли, і всі, хто працює у галузі турецької науки, зайнялися створенням турецьких термінів або пошуком турецьких еквівалентів існуючих іноземних термінів. За ініціативою великого лідера Ататюрка були проведені семінари з метою забезпечення доступу турецької мови до свого законного місця, обговорювалися методи, складалися термінологічні словники. У цьому процесі велике значення має праця "Проблеми термінології та шляхи створення термінів", яку підготував Хамза Зюльфікар (Hamza Zülfiyar) (Ayşe İlker, с. 139).

У факультеті досліджень термінології в університеті анкари, після загальної оцінки поняття терміну та термінології, Айше Ілкер (Ayşe İlker), після розгляду робіт з термінології до епохи становлення республіки, надала інформацію про те, як у Туреччині з'явилася та розвивалася ідея робіт з термінології в період республіки, та про проведені дослідження з 1940 року до наших днів, а також зробила загальну оцінку методів, використовуваних у роботі з термінологією. (Ayşe İlker, с. 137).

Мовознавці ставлять багато вимог до термінів, але основна з вимог - це те, що термін має бути лаконічним, моносемічним, повинні бути відсутні омоніми та синоніми. Термін має бути точним та співвідноситись із поняттям, яке він називає. Давайте розглянемо основні характеристики терміну, які суттєво відрізняють його від інших слів. Хамза Зюльфікар який досліджував турецьку термінологію, описує термін в освіті та навчанні таким чином: В освіті та навчанні терміни мають своє місце і важливість, але перед визначенням їх ролі

та значення, важливо ознайомитися з їх загальними характеристиками та проведеними дослідженнями.

Хамза Зульфїкар зазначає загальні характеристики термінів наступним чином: термін це слова, які мають одне єдине значення для наукового поняття. Значення термінів є стійкими, і вони не можуть використовуватися в різних контекстах з іншим значенням. Значення, яке виражають терміни, не піддається інтерпретації і передає поняття чітко, відкрито і однозначно. Терміни не є частиною мовного фонду народу, але існують слова, які спочатку використовуються у народі, а пізніше набувають статусу термінів. (Salim Pilav, с. 268).

Під час періоду республіки велику роль та дослідження для термінології в Туреччині зіграв Зія Гокальп. (Salim Pilav, с. 269).

Один з українських дослідників термінології, мовознавець Ю.О. Карпенко ставить такі основні вимоги до терміну:

- чітка обмеженість значення;
- терміни – це логічні слова, без емоцій та стилістичної забарвленості;
- поширене вживання термінів серед фахівців.

На думку мовознавця М.А. Жовтобрюха, визначення поняття нового терміна включає в себе необхідність або потребу називати нові предмети, явища, поняття та іноді для заміни вже існуючих назв на інші, які будуть більш точними та зручнішими для фахового спілкування. (М.М Медведь, с. 233).

За ствердженням мовознавця А.В Суперанської, термін це поняття, яке відмежовується від слова змістом. Тобто, на першому місці у терміна є його зміст, а потім форма, яка потребує чіткого уточнення. Функція термінів це визначення понять окремих конкретних галузей науки або техніки. Такі терміни об'єднуються у термінологічні системи (термінології) з відповідними їм внутрішніми організаціями. Як ми вже зазначали раніше, основні ознаки терміна це диференційність, тобто вони реалізуються тільки в межах окремої термінологічної системи. (М.М Медведь, с. 234).

Термінологічна лексика займає важливе місце у словниковому складі турецької мови, вона проникла в усі сфери людської діяльності. (М.М Медведь, с. 235).

Отже, термін – це елемент фахової мови. Багато вчених розглядають термінологію як упорядковану сукупність термінів, окремої галузі науки, які пов'язані один з одним на понятійному, словотворчому, смисловому, граматичному рівні. (Г. А. Сергеева, с. 48).

Терміносистема це наука про терміни. Тобто, під терміносистемою розуміють сукупність термінів, які використовуються в тій чи іншій галузі науки або техніки, та позначають фахові слова. Під терміносистемою розуміють системно-організовану сукупність подібних термінів. Вчені мовознавці вважають, що для формування терміносистеми важливою є наявність усвідомленості, а термінологія формується стихійно. Терміносистема це результат роботи науковців з термінами, які створилися стихійно в тій чи іншій сфері знань, або професійній діяльності. Мовознавець А.В. Суперанська розуміє терміносистему як впорядковану сукупність термінів, між якими є невід'ємний зв'язок. (Ю.В Попович, В.Д Бялик, с. 207).

Отже, терміносистема, на відміну від термінології, це більш складна система зі своїми елементами (лексичними одиницями). Таким чином, такі поняття, як термінологія і терміносистема, не мають конкретного трактування у термінознавстві. Це зумовлено тим, що вчені мовознавці розглядають ці поняття з різних позицій, які базуються на різних теоріях. На сьогодні є два основні погляди вчених на поняття термінологія та терміносистема. За першим поглядом - вони розмежовуються один від одного за такими критеріями: свідомість-несвідомість, системність-асистемність, впорядкованість-невпорядкованість.

(Ю.В Попович, В.Д Бялик, с. 207).

За другим поглядом поняття термінологія та терміносистема розглядаються вченими як синонімічні. Цей погляд ґрунтується на тому, що термінологія і терміносистема є системними утвореннями, оскільки системною є галузь знань чи діяльності, поняття якої вони позначають, а також зв'язок між

термінологічними одиницями, які формують термінологію і терміносистему. (О.М Іващишин. с. 85).

Системність є ознакою терміносистеми та термінології, але виявляється вона по-різному. У терміносистемі вона виявляється експліцитним шляхом, а у термінології - імпліцитним. (Ю.В Попович, В.Д Бялик, с. 208).

Вивчаючи когнітивне термінознавство, поняття терміносистема трактується як свідомо-сконструйована система термінологічних одиниць, що відображає процеси наукового знання або професійної діяльності спеціалістів у тій чи іншій сфері. Термінологія відображає результати впорядкування термінів у тій чи іншій сфері професійної діяльності людини. (Поняття термінології та терміносистеми у сучасній лінгвістиці. (Ю.В Попович, В.Д Бялик, с. 209).

1.2 Дослідження історії розвитку турецької військової термінології

Турецька мова є багатою з точки зору кількості термінів. Свідомо чи несвідомо, терміни є майже невід'ємною частиною висловлювання. Терміни, які використовуються в усіх видах літератури, щоб додати вислову жвавості та насиченості, є дуже цінними елементами виразності, які не можуть ігнорувати поети та письменники. Терміни є найкращим прикладом вираження більшого значення за допомогою меншої кількості слів. В останні роки були проведені різні комплексні дослідження термінів та термінології. Перші дослідження термінів у тюркології почали проводитися після 40-х років 20 століття. (Mehmet Kahraman с 143).

Військова термінологія та її вивчення становить важливий пласт в турецькому термінознавстві. Багато мовознавців, а саме такі як: Керім Атчик (Kerim Açıık), Нурхан Сабунджуоглу (Nurhan Sabuncuoğlu) займалися її дослідженням. Події що в ідбуваються в світі дали новий поштовх в продовженні досліджень теми військової термінології в турецькій лінгвістиці.

Через те що військова термінологія постійно поповнюється та в різні часи вона змінювалась різними запозиченнями, вона потребувала створення

військової терміносистеми. Військова лексика є однією з найстаріших лексик фахових субсистем, але у її осмисленні, як цілісної системи й досі є проблеми.

З подіями останніх часів, військова лексика потрапила в сфери турецького суспільства. Сьогодні багато країн знаходяться у стані війни, тому військова лексика тому військова лексика є в усіх сферах життя. Вона стала основним компонентом не тільки військових дискусій, але в її політичних.

Багато мовознавців зробили велику кількість наукових дослідження, присвячених військовій термінології, але ця тема ще залишається відкритою і потребує значної уваги різних мовознавців. (С. Божинець с 8).

Історію розвитку турецької військової термінології можна розділити на п'ять, періодів дивлячись на причини, що створюють періоди. У цьому контексті ми також бачимо процес розвитку турецької військової термінології протягом історії.

Турецька термінологія поділяється на 5 етапів розвитку історії:

1. Класичний період (1100-1839): термінологія під час сельджуцької та османської імперії.

2. Період танзимату (1839-1876): період в якому запозиченими з арабської мови термінів та утворювали нові військові терміни

3. Період першої конституційної монархії (1878-1908): період, коли, намагаючись прибрати з арабської, вони також намагалися створити терміни з турецької мови, де військова термінологія поповнилась новими турецькими термінами.

4. Період конституційної монархії (1908-1923): перехідний період, період, коли існувало обмеження на створення термінів з арабської мови та створення термінів з турецьких афіксів, або, за відсутності цього, з іноземних коренів з турецькими афіксами.

5. Період національної термінології (1923-2000): В цьому періода турецька військова термінологія повністю націоналізувалась.

(Mehmet Kahraman с 141).

1. Класичний період (1100-1839).

Використання термінів з арабським походженням в турецькій військовій термінології внаслідок релігійного та суспільного життя в цьому періоді, арабська на сході та латинська на заході вийшли на перший план як мови науки про термінів. Інші мови зайняли своє місце в суспільному житті в більш локальних і обмежених областях як розмовні мови так і як наукові.

Після прийняття турків ісламу в 11 столітті, в турецькій мові почали з'являтися нові терміни з арабської мови.

Мовознавець Ага Сіпрі Левент (Ağah sırrı Levent) розкрив як утворюються нові терміни.

-Беручи латинські терміни як вони є.

- Використання арабських термінів, а якщо їх там немає, утворення нових слів і термінів з арабськими коріннями,

-Пошук турецьких еквівалентів для нових термінів.

[Mehmet Kahraman с 146]

Турецькі військові терміни цього періоду з арабським походженням: Muharebe-битва (араб-محاربة) er-рядовий (араб-جُنْدَى).

Зробивши дослідження з словника з Англо-Турецького словника Нурхана Сабунджуоглу було зроблено висновок що, ще дуже багато термінів використовується в військовій термінології з арабським походженням.

2-Період танзимату (1839-1876):

З оприлюдненням населенню туречинни в 1839 році Танзіматського едикту почалася абсолютно нова ера в політичному, соціальному та культурному житті. Щоб досліджувати терміни та термінологію періоду Танзимату, необхідно розглядати політичні, соціальні, економічні, інтелектуальні та наукові інновації в цілому. Необхідно розглядати нововведення в мові як частину цієї системної зміни. Період Танзимату був початий як зміна держави заходу.в цей період утворилося та запозичилося багато термінів з французької, італійської та англійської мов. (Mehmet Kahraman с 147).

Ставлення до цього питання різниться від людини до людини. Хтось вживав арабські терміни за ром з французькими, хтось пише лише арабські.

Видно, що деякі автори використовували їх усі разом, тому військові почати використовувати більше термін з англійським походженням. Tankçı-tank (Англ-Tank) General-Генерал (Англ-General)

3-Період першої конституційної монархії (1878-1908)

У роки конституційної монархії рухи, які виникли через соціальні, культурні, економічні, релігійні чи політичні причини, глибоко вплинули на використання мову, а також на життя. З цієї причини відувалися зміни лексичних одиниць турецької мови, зокрема турецької військової термінології.

У газеті «Ікдам», яка почала виходити в 1893 році, було написано багато статей про модернізацію турецької мови та проблем термінів, нові терміни були утворені та введені до складу мови.

4.Період другої конституційної монархії (1908-1923)

У 1908 році було проголошено другу конституційну монархію, проведено вибори та вдруге відкрито парламент Османської імперії.

У цьому періоді було прийняте рішення щодо можливості використання запозичених, застарілих термінів, але з рекомендацією надавати перевагу все ж використанню власне турецьких.

Мовознавці, яких зібрали всіх разом в Турецькій асоціації, почали видавати журнал Турк йурду (Türk Yurdu) в 1908 році. Ті, хто видавав цей журнал, виступають за те, щоб усі терміни, які вживаються в мові, були турецькими. Вони працювали над тим, щоб швидко очистити турецьку мову та термінологію від іноземних запозичень, та щоб люди не використовували арабські та перські терміни в турецькій мові мови, після цього в військовій термінології почали утворюватися терміни з тюркським походженням, та військові перестали використовувати терміни з арабськими та перськими походженнями.

З початком визвольної війни за незалежність туречинни в цей період через військові дії, військова термінологія почала розвиватись, через це вона набула нові терміни з англійської та французької мови.

(Ordu-Армія) (Торґу-Людина яка стріляє з гармати) (Subay-офіцер) (Keskin nişancı-снайпер) (Mehmet Kahraman с 153).

5. Період національної термінології (1923-2000)

У 1932 році було утворено Турецьке лінгвістично товариство(TDK-Türk dil kurumu)

Після утворення цієї організації в цьому періоді було розпочато дуже інтенсивне дослідження, щоб підготувати нову термінологію до навчального року 1937. Хоча час від часу виникали суперечення що до нових термінів, запропонованих у процесі тюркізації, ці думки мало обговорювалися. Впровадження спочатку почалося зі шкільних підручників і навчання також охоплюватиме інші навчальні сфери. Все було відповідно розширено, але в цих роках почалося більше детальне дослідження турецької військової термінології, саме в цьому періоді почалися роботи про військову термінологію мовознавців як: Нурхан Сабунджуоглу, Керім Атчик, Бюлент Щеночак.

Після Першого конгресу що до турецької мови завдання «Перекласти термінологію турецькою мовою» було передано комісіям. «Лексико-текстографічний відділ» Товариства дослідження турецької мови було розділено на 16 галузей, а дослідження розпочато в шістнадцяти комісіях. Кожна комісія зобов'язувались знайти турецькі еквіваленти для термінів, що стосуються її галузі.

Деякі лінгвісти та педагоги, які особисто брали участь у цих дослідженнях, стверджували, що нові терміни були прийняті без обговорення в праці «Тюркізація термінології. (Celal demir с 85).

У вересні 1932 року був створений новий відділ із питанням по термінології та лексикографії мовознавці зібравши терміни з французських, німецьких, арабських мов, мали підібрати до них турецькі відповідні терміни. Таким чином за пів століття було створено 60 тисяч нових термінів, з цього приводу військова термінологія повністю змінилася та набула нових термінів. (К.О Телешун. с 393).

На жаль дуже мало вчених в Туреччині які займалися дослідженням саме військової термінології турецької мови.

Але зробивши дослідження можна сказати що дослідженням турецької термінології займалися саме оборонні підприємства, військові ліцеї, коледжі та вищі університети оборони Туреччини, серед відомих лінгвістів дослідженням військової термінології займалися такі лінгвісти як: Керім Атчик (Kerim Açıık), Нурхан Сабунджуоглу (Nurhan Sabuncuoğlu) а також Товариство Турецької мови (TDK, Türk dil kurumu).

Дуже дивно що в Туреччині яка має одну з найсильніший армій в блоці НАТО.

Після нашого дослідження було досліджено та розкрито періоди розвитку історії військової термінології, та приклади, як вона змінювалися протягом історії, та який мала розвиток, як терміни інших мов впливали на поповнення різних термінологічних систем та галузей. Турецька військова термінологія, досі є мало дослідженою, але постійно ця галузь набуває нових термінів, та досліджується набагато більше. В військовій термінології все ще я багато іноземних запозичень.

ВИСНОВОК ДО 1 РОЗДІЛУ

У першому розділі було досліджено поняття на визначення «Термінології», такі вчені як Г.О Винокур, А.В Суперанська М.А. Жовтобрюх, та серед іноземних терцккі мовознавці, Хамза Зюлфкійар, Айше Ілкер дали визначення поняттю термінології. Стало зрозуміли що термінологія це: сукупність термінів якоїсь галузі науки, техніки, мистецтва або всіх термінів даної мови, та система короткого визначення понять, явищ, предметів певної області знань і досліджень, та також що «термін» це є лемент фахової мови. Ткож було досліджено Історію розвитку турецької військової термінології, було досліджено саме 5 етапів розвитку турецької військової термінології, було зроблено висновок, що ця галузь постійно поповнювалась новими термінами, через політичні й військові обставини, та зараз дізналися що є дуже багато іноземних запозичень, але ця термінологія починає набирати постійно нові турецькі терміни, ми також навели 7 прикладів з різних етапів історії, турецька військова термінологія турецької мови не є сильно дослідженною, сказати що ця термінологія з кождним роком набуває нові терміни з звязку з технічним розвитком, та становиться більше дослідженою.

РОЗДІЛ 2. СТРУКТУРНІ ТА СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВІЙСЬКОВОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ.

2.1. Структурні особливості турецької військової термінології

Одними з найважливіших подій світі, та викликів в якому повстає людство це військові конфлікти які тривають у всьому світі та деякі з них закінчуються а деякі починаються. (П.П Мельник, М.М Юрковська. с 137).

Головна мета в цьому розділі дослідити структуру військових термінів, як вони утворюються, за допомогою яких афіксів та ізафетів, або інших граматичних конструкцій, це потрібно щоб військові з різних країн при військових навчаннях змогли зрозуміти переклад військових термінів, на турецьку мову з українській або навпаки, такі галузі як, артилерія, снаряди, назва калібрів, види стрілкового озброєння, видів броньованої техніки, команди, військову форму. Це може допомогти з часом наприклад при таких міжнародних військових альянсу ах як «НАТО» та інші військові альянси, або збори, тому ми будемо детально аналізувати військові терміни з турецької мови. Анілазуючі словник Англо-турецькій з військової термінології Нурхана Сабунджуоглу було зроблено висновок що в турецькій військовій термінології є дуже багато аббревіатур, тому буде аналізовано також і аббревіатури.

Аналізуючи військову термінологію, спостерігаємо співіснування в ній однокомпонентних, двох компетентних, трьох компонентних та чотирьохкомпонентних термінів вивчення яких є актуальним та теоретичним завданням лінгвістики. (Л.Б Гаращенко. с 65).

Аналіз однокомпонентних, двох компонентних та трьох компонентних військових термінів.

Однокоспонентні терміни: akın-рейд, torpido-торпеда, silah-зброя, sınır-межа, sığınak-сховище, Füze-ракета, sefer-військова кампанія, kask-каска, mermi-патрон, tabanca-пістолет, ручна зброя

Двохкомпонентні: Savunma tedbiri-оборонний захід, savunma bombardmanı-оборонний бомбардувальник, maın döşemek-класти міни,

kimyasal silah-хімічна зброя, karşı ateş-вогонь у відповідь, askeri kargo uçacağı-військово-транспортний літак, karakol gemisi-патрульний корабель.

Трьох компонентні: açık deniz konvoyu-конвой для відкритого моря, savunma işbirliği ofisi-офіс оборонного співробітництва, Avrupa hava kuvvetleri-європейські повітряні сили, özel kuvvetler komutanlığı-командування сил спеціального призначення, Askeri akdeniz grubu-група військова група середземноморської співпраці, akustik maın arama-акустичне шукання мін, alçak açılı bombalama, низьке бомбардування, amfibi görev grubu- група призначення з амфібії, ana kontrol merkezi-головне управління сил, ana savunma bölgesi-основна частина оборони, ana muharebe gemisi-головний військовий фрегат.

Чотирьох компонентні: Akdeniz daimi deniz kuvveti-середземноморські постійні військово морські сили, acil durumdaki deniz altı personeli-В екстремній ситуації персонал підводного човна, Avrupa kuvvetleri komutan yardımcısı-помічник командира європейських військ, esas savunma makineli tüfeği-основний оборонний кулемет, gelişmiş zırhlı personel taşıyıcı-броньована машина для перевезення особового складу, genel taktik hava desteği, головна підтримка повітряних сил, gönüllü askere kayıt olma-запис у військові добровольці.

Ми проаналізували однокомпонентні, двокомпонентні, трьохкомпонентні та чотирьохкомпонентні, в загальному 35 термінів, найбагато в турецькій військовій термінології є трьохкомпонентних слів.

-Однокомпонентних-9 термінів, Двокомпонентних-8 термінів, Трьохкомпонентних-11 термінів, Чотирьохкомпонентних-7 термінів.

Для дослідження структури військової термінології, нам потрібно дослідити як терміни утворюються, тому буде розглядений шляхи утворення термінів, за допомогою афіксів, та різних граматичних конструкцій.

Так як турецька мова це алгюнтинативна мова та й належить до сім'ї тюркських мов, в турецькій мові лексичні одиниці утворюються за допомогою афіксів.

Алгюнтинативна мова: це мова в якій слова утворюються за допомогою афіксів, тобто спеціальних морфологічних утворень, кожен з яких має одне значення. (С.В Сорокін. с 9).

Афікс: Це простими словами закінчення тобто, яке додається або до кореня, або до основи слова, з методом утворення нового слова як словотворчій афікс, або творення нової граматичної форми (граматичний афікс). Афікс в турецькій мові є конструктором, або будівельним елементом який утворює слова, як і в інших алгюнтинативних мовах.

В турецькій мові афіксація це спосіб будови слів, тому турецькій мові тому є дуже багато різних, таких як афіксів множини, приствійності та присудковості. (С.В Сорокін. с 9).

Військові терміни які утворюються за допомогою словотворчого афікса.

-Tüfekçi-Піхота утворений за допомогою Tüfek (гвинтівка)+çі

-Nişancı-Снайпер-у творений за допомогрю Nişan-(прицілюватись)+с1

-Tankçı-Танкист утворений за допомогою tank (танк)+ çі

-Torçü-людина яка стріляє з пушки утворений за допомогою Тор(м'яч)+çü

-Muharebeci-матрос утворений за допомогою Muharebe (бойовий)+с1

-Maıncı-сапер утворений за допомогою Maın-міна+с1

-Torpidocu-людина яка запускає торпеди, утворений за допомогою поєднання Torpedo (торпеда)+с1

-Algılayıcı-сенсор, утворений за допомогою афікса «с1» Algılayı+с1

-Serhane-боєприпаси утворено за допомогою афікса «не» Serha+ne

-Silahçı-людина яка видає зброю, утворено за допомогою афікса «çі» Silah+çі

-Bombardımançı-Пілот який скидує бомби з літака утворений за допомогою -

-Kuşatma-осада, утворено за допомогою афікса «ма» Kuşat+ma

-Çatışma-перестрілка, утворено за допомогою афікса «ма» Çatış+ma

-Radyocu-радист, утворенно за допомогою афікса «сü» Radyo+сü

Ми проаналізували афіксацію в турецькій військовій термінології, ми розібрали терміни, аналізувавши за допомогою яких афіксів вони утворюються, та прийшли до висновку що вони утворюються за допомогою словотворчого афікса «сі»

Ізафет: Тур: (Belirtisiz isim tamlaması) Це вид словосполучення який утворюється додаванням двох іменників, іменник+іменник, один з них є означенням другого.

(С.В Сорокін. с 107).

В турецькій військовій термінології багато термінів утворюються за допомогою ізафетів, є всього три види ізафетів:

Одноафіксний ізафет

Одноафіксний ізафет - це пара пов'язаних іменників. Одне з них завжди стоїть у називному відмінку (хто? що?), а друге іменник відповідає на запитання який? / з чого? і при цьому додає до себе афікс.

Двоафіксний ізафет

Двоафіксний ізафет — це словосполучення з двох іменників, де одне іменник стоїть у родовому відмінку (кого? чого?), а до другого приєднуються афікси приналежності.

Безафіксний ізафет

Безафіксний ізафет — це словосполучення із прикметника та іменника, які завжди стоять у називному відмінку (хто? що?). Безафіксний ізафет позначає властивість чи якість предмета (іменника). (С.В Сорокін. с 107).

Терміни які утворені за допомогою одноафіксного ізафету:

-Savaş uçağı-Винищувач утворений за допомогою Savaş(Війна)+Uçak(Літак)+ğ

-Bombardıman uçağı- Бомбардувальник, утворений за допомогою Bombardıman-(бомбардування)+Uçak (літак)+ğ

-Aktif savunma-активний захист, утворений за допомогою Aktif (активний) +savunma(захист)+ma

-Alev makinesi-Вогнемет, утворений за допомогою alev (вогонь)+makina(машина)+si

-Ara hattı-горяча лінія, утворено за допомогою ara(горяча)+hatt(лінія)+tı

-Aralıklı zırh-рознесена броня, утворено за допомогою - aralıklı(рознесена)+zırh(броня)+lı

-Askeri bölge-військова територія утворено за допомогою Askeri(військова)+bölge(територія)+i

-Asker alma-виклик до служби, утворено за допомогою Aker-- (солдат)+alma(виклик)+ma

-Ateş açmak-відкрити вогонь, утворенно за допомогою ateş(вогонь)+açmak(відкрити, відкривати)+mak

-Ateş üstünlüğü—перевага у вогні, артилерії, утворення за допомогою Ateş(вогонь)+üstünlüğü(перевага)+ğü

-Ateş emri-команда відкрити вогонь, утворено за допомогою Ateş(вогонь)+emri(приказ)+i

-Baskı ateşi-вогонь на ураження, утворенно за допомогою Baskı(ураження)+Ateş(вогонь)+i

-Birinci subay-Перший підполковник, утворено за допомогою Birinci(Перший)+Subay(підполковник)+cı

-Birleşik hareket-об'єднання операція утворено за допомогою Birleşik(об'єднання)+harekat(операція)+ik

-Bombalanmış bölge-(Територія яка була уражене бомбами, бомбардувальниками, утворено за допомогою Bombalanmış(Бомбардування, попала під бомбардування)+bölge(територія, зона)+mış

-Çağrı istasyonu-станція зв'язку, утворено за допомогою Çağrı(зв'язок)+istasyonu(станція)+nu

-Destek topçusu(артилерія підтримки утворено за допомогою Destek(підтримка)+topçusu(артилерія)+su

Makinalı tüfek-кулемет утворено за допомогою Makinalı(автоматичне)+tüfek(гвинтівка)+lı

Otomatik tüfek-автоматична гвинтівка утворено за допомогою otomatik(автоматична)+tüfek(гвинтівка)+ik

Nişan şahsı-військовий полігон утворено за допомогою Nişan(цілитися)+şahsı(полігон)+sı

Pusu kurmak-засідка утворено за допомогою Pusu(засідка)+kurmak(зробити)+mak

Siper kazmak-копати окоп утворено за допомогою siper(окоп)+kazmak(копати)

Kurtarma aracı-євакуаційна машина утворено за допомогою kurtarma(євакуація)+aracı(машина)+sı

Kara topçusu-сухопутний артилерист утворено за допомогою Kara(сухопутний)+topçusu(артилерист)+su

Терміни які утворенні за допомогою двоафіксного ізафету:

Sığınma bölgesi-місто сховища утворено за допомогою Sığınma(сховище)+bölgesi(місто)

Silahlı saldırı-збройний напад утворено за допомогою Silahlı(збройний)+saldırı(напад)+rı

Taaruz emri-команда на атаку утворено за допомогою Taaruz(атака)+emri(приказ)

Antenli maınlama-мінування антенами, утворено за допомогою поєднання Antenli(Антенні)+li+Maınlama(мінування)+ma

Терміни які утворюються за допомогою безафіксного ізафету

Deniz piyade-Морська піхота утворенно за допомогою Deniz(Море)+Piyade(піхота)

Alev toru-горячтй сигнал утворено за допомогою Alev(вогонь)+toru(сигнал)

Kritik arazi-критична земля утворено за допомогою Kritik(критичне)+arazi(територія)

Mobil maın-мобільна міна утворено за допомогою Mobil(мобільна)+maın(міна)

Özel emir-спеціальний приказ утворено за допомогою
Özel(спеціальний)+emir(приказ)

Nükleer silah-ядерна зброя утворено за допомогою
nüükler(ядерна)+silah(зброя)

Piyade eri-Штурмовик утворено за допомогою

Taktik iz-тактичний слід утворено за допомогою taktik(тактичний)+iz(слід)

Tanksavar füze-протиттанкова ракета утворено за допомогою
tanksavar(противно танкова)+füze(ракета) Taktik uçak-тактичний літак утворено
за допомогою Taktik(тактичний)+uçak(літак)

Mobil radar-мобільний радар утворений за допомогою
Mobil(мобільний)+radar(радар)

Motorize silah-моторизована зброя утворено за допомогою
Morotize(моторизований)+Silah(зброя)

Ми розглянули терміни які утворювалися за допомогою одноафіксного,
двоафіксного та без афіксних ізафетів, та прийшли до висновку що найбільше
термінів в військовій термінології турецької мови утворюються за допомогою
одноафіксного ізафету

Абревіація: це один з особливих субстантивних способів словотворення
іменників, яке утворює скорочення або ущільнення тексту, створюючи більш
короткі номінації. [В.І Павлюк. с 142]

Абревіатури в турецькій військовій термінології:

-КТВК Kıbrıs Türk Barış Kuvvetleri-Миротворчі сили турецької кіпрської
республіки

-КТКА Kıbrıs Türk Kuvvetleri Alayı-Збройні сили
турецької кіпрської республіки.

-Alb. Albay-полковник

-Arç. Araç-техніка

-As. Asker-Солдат

-Dz. Kuv. Deniz Kuvvetleri-Морські сили

-ZMA Zırhlı Muharebe Aracı-бронетранспортер

- TOW Bir anti-tank roketi türü-проти́во танкова ракетна установка.
- TSK Türk Silahlı Kuvvetleri-Збройні сили Туреччини
- SİHA Silahlı İnsansız Hava Arac-БПЛА, Безпілотний літальний апарат, дрон.
- MSB Milli Savunma Bakanlığı-Міністерство оборони Туреччини.
- ÖZKUV Özel Kuvvetler-сили спеціального призначення
- KHO Kara Harp Okulu-військова сухопутна академія
- JGK-Jandarma genel komutanlığı-Головний центр управління жандармерією.
- ADESTİM Atış Destek Timi-Група підтримки артилерії.
- Astsb. Astsubay-Підполковник
- Atğm. Asteğmen-Старший лейтенант

Під час дослідження, були проаналізовані 17 військових аббревіатур з турецької військової термінології з англо-турецького словника військових термінів Керіма Атчика, Нурхана Сабунджуоглу аббревіатури були розшифровані та перекладені на українську мову.

2.2. Семантика турецької військової термінології

Розвиток різних цивілізацій спричиняє появлення нових військових термінів у різних галузях військової термінології, тому лінгвісти подають велике значення військовій термінології, та загалом термінології в цілому особливого значення семантичним особливостям терміна (Р.І Дудок. с 119).

Відомо, що основною ознакою терміна є його колерація з поняттям відповідно до якоїсь певної галузі науки, враховуючи таку властивість, треба спостережними семантичні зв'язки військових термінів.

У багатьох лінгвістичних працях спостерігається, що термін це лексико-номінативна одиниця мови, що означає поняття спеціальної професійної сфери, такий двоякий розгляд може по новому визначатись природу фактів наприклад те що вважається омонімією виявляє багатозначністю, а а полісемія як одиниця значення слова

Важливу роль грає в турецькій військовій термінології Омонімія.

Омонімія це: Слова які одинаково вимовляються та пишуться, але мають різне лексичне значення.

Полісемія: це наявність різних лексичних значень у одного ж слова.

Термінам які позначають один і той же самий предмет притаманне концептуальна цілісність, як основний прошарок лексики літературної мови.

Перейдемо до висновку що, між системні відношення можуть породжувати як багатозначність єдиного терміна так в омонімію і розглядатись при цьому вже на рівні міжнаукових контактів.

Системно структурні ознаки є основними критеріями для визначення терміна у системі мови, у жодній системі мови немає тотожних ознак, отже немає і синонімів бо в жодній системі немає двох або більше ознак, які би називалися терміном.

Багатозначність терміна у процесі його формування у процесі формування розвитку та функціонування є природною з огляду на те що одна й та же форма може просуватися для позначення різних об'єктів (Р.І Дудок. с 120).

Аналіз семантичних зв'язків термінів показує, що ці зв'язки можуть бути внутрішньо системними та міжсистемними. Тому внутрішньо системним значенням або й явищем вважається багатозначність одного й того ж терміна у межах своєї термінологічної системи. (Р.І Дудок. с 121).

Ми розглянемо саме семантику турецької військової термінології, саме чи суперечить різні терміни своїй семантиці, або терміносистемі, чи має військовій терміно омоніми, полісемію, та різні значення цих термінів в військовій термінології.

-Термін-Торґу Артиллерист суперечить своїй семантиці, інший військових термінів , має інші значення, так як і військовій термінології так і в інших, є омонімія, також терміном Торґу називають людину яка несе гирі, або футболістів називають цим терміном.

-Термін-Asker Військовий, суперечить своїй семантиці, та терміносистемі, має Омоніми, так як в військовій термінології називають Asker-призовом до військової служби, або значенням людину яка бореться за свої права.

-Термін-tank танк, суперечить своїй семантиці та терміносистемі має синоніми, в військовій термінології терміном танк є також означення машину яка везе пальне, також цим терміном називають бензинову каністру або бак.

-Термін-Kuvvetli birlik сильна бригада суперечить своїй терміносистемі та має ознаки омонімії, в турецькій її військовій термінології є також поняття, güçlü birlik, або kuvvet birliği, güç birliği.

-Термін-Mermi куля, суперечить своїй семантиці та терміносистемі має омонімію, в військовій термінології термін-mermi може позначати також противо піхотну мину.

-Термін-Kara topçusu Сухопутна артилерія, не суперечить своїй семантиці, та терміносистемі, немає омонімів, має єдине значення у термінології та терміносистемі.

-Термін-Deniz pıyadesi не суперечить семантиці, або терміносистемі, не має омонімів, має лише одне значення.

-Термін-Tabanca-пістолет, цей термін має синоніми та не суперечить своїй семантиці, цим терміном також називають револьвер.

Дослідження другої частини були зроблені на основі турецько-англійських словників, з TDK (Türk dil kurumu) та Anaiklopedik askeri terimler sözlüğü, Dr Nurhan Sabuncuoğlu.

Через те, що семантичні характеристики термінів, пов'язані з областю їх використання або тематикою, через це лексиком семантичні групи видаляємо відповідно до їхнього семантичного критерію:

Семантичні характеристики термінів, пов'язані з областю їх використання або тематикою, через це лексиком семантичні групи видаляємо відповідно до їхнього семантичного критерію:

Військова тактика: İşgal, istila-окупація, Taaruz-напад, Denize kıyılarına inişli taaruz., Ana savunma bölgesi-основна частина оборони, torçu saldırısı-артилерійська атака, Deniz piyade saldırısı-Висадка морської піхоти.

Військове спорудження: Kask-каска, askeri üniforma-військова форма-askeri üniforma, Bordo bereliler-бордові берети, Kuruş geçirmez yelek- бронежилет-

Військова ручна зброя: Tabanca-Пістолет,револьвер., Taramalı tüfek-автоматична гвинтівка., Makinalı tüfek-кулемет., El bombası-граната, Sis bombası-газова граната., Askeri bıçak-військовий ніж, Mermi-куля

Військова техніка: Tank-танк, Zırhlı personel aracı-броньована машина для перевезення піхоти, İnsansız hava aracı-БПЛА, Bombardıman-бомбардувальник, Askeri kargo uçağı-військовий транспортний літак.

Військові звання avuç-сержант, Teğmen-лейтенант,albay-полковник, er-рядовий

Дослідження семантиці турецької військової термінології було зроблено на основі словників Нурхана Сабунджуоглу та Керіма Атчика, що до семантиці ми дослідили, семантичні особливості, чи мають терміни омонімію, полісемію, синонімію, чи суперечили вони своїй семантиці, також ми привели приклади що до семантичних груп, прийшли до висновку що турецькі військові терміни мають багато синонімії та омонімії.

ВИСНОВОК ДО 2 РОЗДІЛУ

В другому розділі було досліджено та проаналізовано що саме структура та семантика військової термінології, досить є дослідженою, але не сильно, тому дослідження було зроблено над тим як в структурі як терміни утворюються, за допомогою яких афіксів, граматичних конструкцій, та ізафетів, в військовій термінології є багато іноземних запозичень, та розшифрували аббревіатури в військовій термінології Туреччини. Після дослідження структури, було розпочато дослідження що до семантики військової термінології, було зроблено дослідження що до омонімів, полісемії, приведено приклади, й було розкриті питання що до семантики. Дослідження було зроблене на основі Англо-турецького словника з військової термінології Нурхана Сабунджуоглу.

ЗАГАЛЬНИЙ ВИСНОВОК

Досліджуючи військову термінологію Туреччини ми прийшли до висновків ми зробили дослідження що до науковців які досліджували термінологію з туречинни та іноземні науковці, з українських науковців термінологію досліджували Г.О Винокур, А.В Суперанська, з Турецьких науковців термінологію досліджували такі науковці як Айше Ілкер, Хамза Зюлфкіяр, Зія Гокальп. Ми також зробили дослідження що до розвитку військової термінології Туреччини, саме як вона розвивалася, як знімювалася, можна зробити висновок що загалом військова термінологія Туреччини почала розвивалася активно в часи республіки а перші дослідження почалися в періоді танзимату 1839 році.

В другому розділі, ми почали досліджувати структуру терміна в військовій термінології, як терміни утворюються, за допомогою яких афіксів та яких граматичних конструкцій, ізафетів, дослідили аббревіатури військовій термінології, так як їх дуже багато, привели приклади, та детально раз обрали і переклали всі терміни військові термінології, в військовій термінології, найчастіше терміни утворюються за допомогою словотворчого афікса «сі» та за допомогою одноафіксного ізафету.

Також ми дослідили семантику військової термінології, розібрали та привели приклади що до семантики термінів, чи суперечать вони семантиці, терміносистемі, та чи мають вони Омоніми. Ми прийшли до висновку що військова термінологія турецької мови є не дослідженою, хоча вона має мало іноземних запозичень.

АНТОНАЦІЯ ІНОЗЕМНОЮ МООВОЮ

Türkçe askeri terim bilimin, veya yabancı dillerde deniler terminolojiyi, Türk bilimadamları çok araştırmadı, ve internette Türkçe dilinde askeri terminoloji hakkında bilgi çok az, buna göre Türkçe dilinde askeri terminoloji hakkında o kadar bilgi yok. Biz birinci bölümde terimbilimin ve terimlerin hangi yabancı bilimadamları tarafından araştırıldığını araştırdık, ayrıca türkçe askeri terimbilimin gelişimini araştırdık, ikinci bölümde askeri terminolojinin terimlerin nasıl oluştuğunu araştırdık, hangi eklerle ve hangi grammarla oluştuğunu araştırdık, bundan başla kelimelerin eş anlamlısını ve kısaltmalarını araştırdık, türkçe askeri terminolojisinde çok Türk kökenli kelimelerin olduğunu çözümüne geldik

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Божинець С.В Становлення та сучасний стан дослідження військової терміносистеми української мови. 2023. Т. 34. С. 8–9.
2. Гаращенко Л.Б Багатокомпонентні термінологічні одиниці загальнотехнічної терміносистеми. 2013. С. 66–30.
3. Дудок Р.І Термін та його структурно-семантичний потенціал. 2006. С. 119–123.
4. Іващишин О.М Основні етапи розвитку термінознавства, як науки. 2014. С. 85–88.
5. Мякшин О.С Історія розвитку українського термінознавства. 2010. С. 1–2.
6. Медведь М.М Поняття нового терміна в сучасній українській літературній мові. 2017. С. 232–237.
7. Мельник П.П, Юрковська П. М. Визначення поняття військової лексики та підходи до її вивчення. 2020. С. 137–138.
8. Попович Ю.В, Бялик В.Д Поняття термінології та терміносистеми в сучасній лінгвістиці. 2020. № 2020. С. 206.
9. Павлюк В.І Бrevіація в сучасній англійській мові: особливості вживання абrevіатур галузі освіти. № 2014. С. 137–148.
10. Сорокін С.В Практична грамматика турецької мови, частина перша. Київ, 2018. 360 с.
11. Сергеева Г.А Термін і термінологія як обекти лігнвістичного аналізу. 2020. С. 48–50.
12. Телешун К.О Термінологічне планування в у туречинні, 2013. С. 1-390.
13. askeri-terminoloji-032015.pdf. Republic of Türkiye ministry of foreigh affairs. URL: <https://www.mfa.gov.tr/data/Terminoloji/askeri-terminoloji-032015.pdf>.
14. Ansiklopedik askeri terimler. Nurhan Sabuncuoğlu. 2018. С 290.
15. Arapça-türkçe askeri terimler sözlüğü. Dr Kerim Açık. 2014. С 294.
16. Demir C. Türkçe dil bilgisinde terminoloji sorunu. No. 2006. P. 1–20.
17. Doğan A. Askerlik terimleri olarak türkçe sözlük'teki rütbelер ve unvanlar üzerine. 2017. P. 1–25.
18. Kahraman M. Türk Dilinin Terimsel Gelişim Sürecine Tarihî Bakış. 2017. P. 1–24.

19. İlker A. Türk dünyasında terim çalışmaları. Avra asya terim dergisi 2023. P. 138–158.
20. Pilav S. Eğitim öğretimde terim sorunu. 2008. P. 267–274.
21. Sabuncuoğlu N. Ansiklopedik askerî terimler sözlüğü ingilizce-türkçe. 2018.
22. T.C. Dışişleri Bakanlığı Tercüme Dairesi Başkanlığı. Republic of Türkiye ministry of foreign affairs. URL: <https://www.mfa.gov.tr/data/Terminoloji/askeri-terminoloji-092014.pdf>.